

УДК 330.322

В.В. Козлов
к. тех. н., доцент,
І.І. Суперсон
к. е. н., доцент,
В.І. Суперсон
к. е. н.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОФОРМЛЕННЯ ВИРОБНИЧИХ
ВИТРАТ В СЕРЕДОВИЩІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ
1С:ПІДПРИЄМСТВО 8-А ВЕРСІЯ.**

Постановка проблеми. Процедура визначення рівня витрат на виробництво та формування собівартості продукції, пов'язана з такою організацією обліку, при якій причини зміни собівартості, допущення перевитрат і одержання економії коштів розкривається не тільки шляхом вивчення відповідних робочих документів (до них відносять, наприклад, планову і звітну калькуляцію) але і щоденний аналіз виконання виробничих завдань на основі первинної документації і поточних облікових записів. З даних позицій, визначення рівня витрат на виробництво та формування собівартості продукції відноситься до однієї з відповідальних і трудомістких складових, яку співробітники економічних підрозділів виконують щоденно, щомісячно, причому вона стосується будь-кого суб'єкта усіх форм власності, які існують на Україні. Тому, використання програмного комплексу 1С:Підприємство 8-ї версії, у поєднанні з відповідними нормативними методами і законодавчими положеннями, є потужним інструментарієм вирішення такого типу проблем. Разом з тим, його використання потребує досконалого вивчення можливих варіантів розвитку ситуації, що пов'язано з впровадженням новітніх інформаційних технологій, до яких і відноситься програмний комплекс 1С:Підприємство 8-ї версії. Складність такого процесу полягає ще і в тому, що виробництво і реалізація продукції тісно пов'язано з податковою політикою

держави, яка має тенденцію до змін, які так чи інакше впливають на використання даного комплексу. З даних позицій автори розглядають методологічні основи реалізації обліку витрат на виробництво на базі учбової версії програми “1С:Підприємство 8” версія 8.1 платформа “1С:Бухгалтерія 8 для України. Офіційна навчальна версія”. В подальшому в статті буде використовуватись термін 1С:Підприємство 8”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В середині 2002 фірмою 1С м. Москва було запропоновано ознайомитись користувачам і партнерам фірми з новим програмним продуктом “1С: Підприємство 8.0 ознайомча версія” [5]. Слід відмітити, що в основі ознайомчої версії було покладено перші уявлення партнерам фірми “1С” нового покоління системи програм “1С: Підприємство”, причому для широкої маси користувачів “1С: Підприємство” було подано як набір готових прикладних рішень, що автоматизують різні аспекти діяльності організацій. Починаючи з 2009 року фірма 1С приступила до випуску офіційного робочого варіанта програмного продукту “1С: Підприємство” версії 8.2 різних модифікацій, який в даний час підтримується фірмою, оскільки починаючи з 2011 року фірма офіційно повідомила своїх користувачів про відмову від підтримки версій 8.0 та 8.1. Разом з тим фірмою було випущено для широкого кола користувачів ряд продуктів: “1С:Бухгалтерія 8. Учебная версия”, “1С:Предприятие 8. Версия для обучения программированию” які дали і дають можливість ознайомитись з основами побудови даного програмного продукту і його використання. На даний час іде процес впровадження програмного продукту в різні сфери виробництва і організації, тому більшість публікацій носять як ознайомчий чи дискусійний характер і публікуються, або на офіційному сайті фірми 1С чи на шпальтах Інтернету. Разом з тим, слід відмітити і певні особливості впровадження даного програмного продукту для України, до яких відноситься законодавча база, відмінність мов тощо.

Формування мети статті (постановка завдання). Протягом певного періоду фірмою “Іванов&K0” було здійснено фінансові і господарські операції, зміст яких розглянуто по ходу статті. На виробничі затрати було списано 100 л. палива, а також 20 комплек-

тів канцтоварів, які були отримані від одного з контрагентів. Виконавши усі розглянуті операції і отримавши підсумкову оборотно-сальдову відомість за поточний період, загальний вид якої подано у кінці викладеного матеріалу читач має всі підстави вважати, що опрацьованим ним матеріал успішно засвоєний.

Виклад основного матеріалу дослідження. З теоретичної точки зору процедура списання матеріалів, які складають вартість виготовленої продукції підприємством, пов'язана з прямими та непрямими витратами. Прямі витрати – це виробничі витрати які складаються з витрат на оплату праці, вартості сировини, комплектуючих виробів. Непрямі витрати в більшості випадків представлені як витрати на амортизацію основних засобів та загальновиробничі витрати.

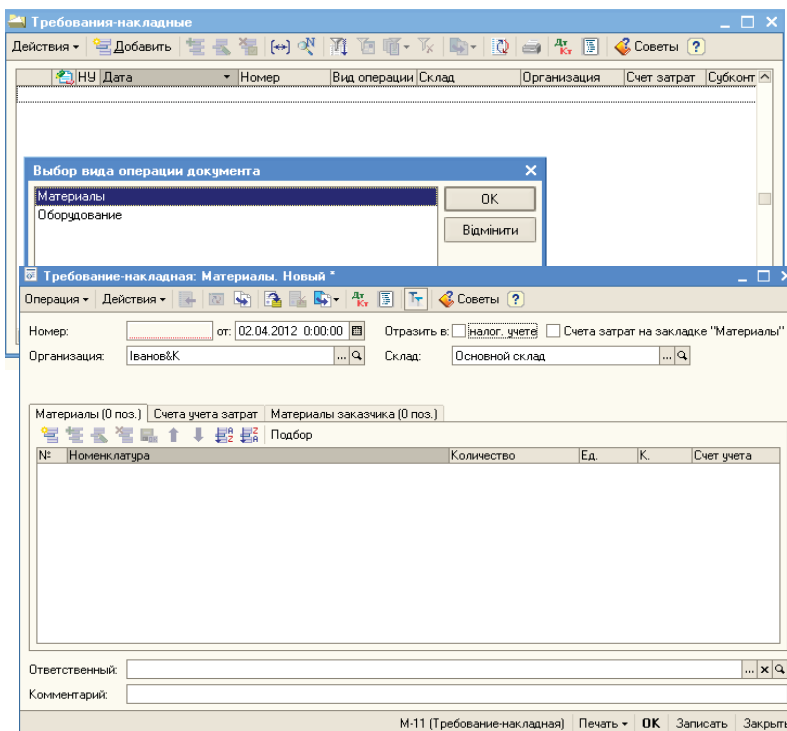
В залежності від напрямку використання матеріалів тим чи іншим підрозділом, виробничі запаси списуються на адміністрацію, збут та виробництво. Крім того, слід враховувати той факт, що списання матеріалів у виробництво можливе по двом напрямкам: їх вартість списується з врахуванням ПДВ і без врахування ПДВ. Використання того чи іншого варіанту впливає на собівартість продукції що виробляється.

Загальний підхід при оформленні господарських операцій по обліку виробничих витрат полягає в наступному. Здійснюється процедура оформлення вимоги-накладної.

Використавши послідовність команд: “Производство” – “Требование-накладная” отримаємо початкове робоче вікно Требования-накладные (рис. 1 на задньому плані). Використання команди Добавить {альтернатива (Действия – Добавить)} в даному робочому вікні призводить до появи наступного робочого вікна Выбор вида операции документа (рис. 1 на середньому плані). Вибравши відповідний елемент в даному робочому вікні (в нашому випадку Материалы) підтверджуємо продовження роботи по формуванню документа задіявши кнопку ОК. Дана процедура призводить до появи наступного робочого вікна Требование-накладная:Материалы. Новый* (рис. 1 на передньому плані).

Заповнюємо, використовуючи стандартні методи, інформаційний блок робочого вікна Требование-накладная:

Материалы. Новый* (рис. 1 на передньому плані), до яких відноситься: Дата, Організація, Склад.

Рис. 1. Загальний вид робочих вікон для формування інформації по обліку виробничих витрат.

Слід звернути увагу на дві позиції: налог. учете Счета затрат на закладке "Материалы". Використання будь-якої з них призводить до зміни структури табличної частини робочого вікна, що, цілком очевидно, приводить до зміни використання початкових даних. Факт використання того чи іншого варіанта фіксується наявністю значка √ "прапорець" в відповідній позиції робочого вікна.

Оскільки на виробничі затрати списується 100 л. палива (бензин), яке було витрачено на потреби адміністративного апарату

і яке обліковується як залишки, то дані дві позиції не використовуються.

Заповнення табличної частини документа потребує наступної послідовності дій:

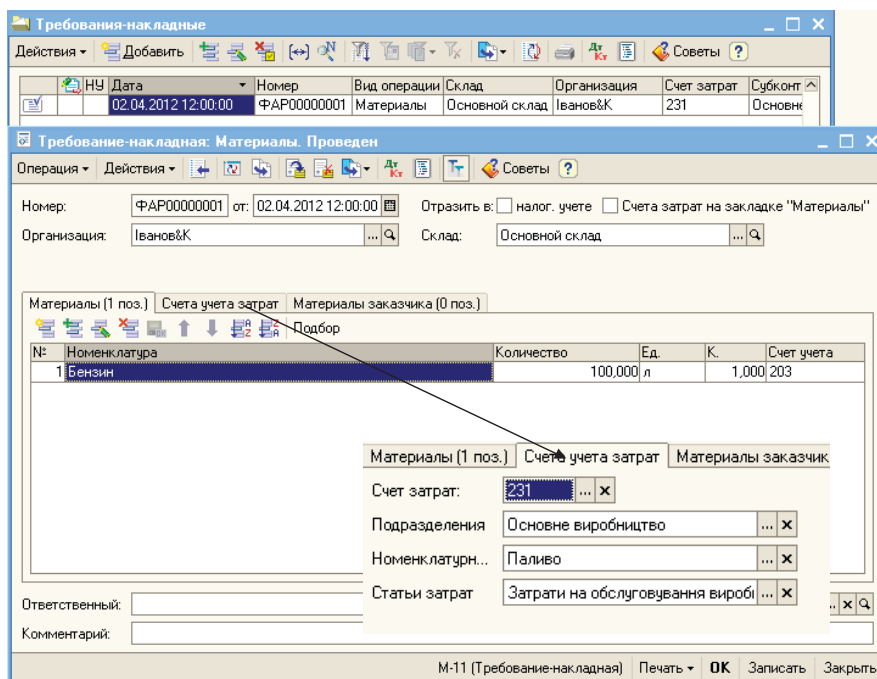
- в рядку піктограм, задіяти піктограму Додати (крайня зліва), що приводить до появи в колонці Номенклатура робочої таблиці двох позицій , які дають можливість сформувані дані про матеріали, що списуються на виробництво;
- використання піктограми в даному робочому вікні призводить до появи наступного робочого вікна Номенклатура, в якому знаходиться перелік папок з відповідними назвами. Стандартними методами знаходимо необхідний елемент (бензин);
- подвійний натиск в колонці Наименование на відповідний об'єкт здійснює перенесення інформації в попереднє робоче вікно, причому автоматично проставляються наступні параметри таблиці: №, Номенклатура та деякі інші параметри;
- для заповнення даних про кількість, необхідно встановлюється маркер миші у колонці Количество і здійснити введення кількості (в нашому випадку - 100). Дана процедура приводить до появи відповідної інформації як у верхній частині даної таблиці так і нижньої;
- переходимо до закладки Счет учета затрат. Необхідно їх заповнити використовуючи стандартні методи введення інформації. Вводимо Счет затрат – 231 (Основное производство). Система пропонує заповнити інші параметри: Производство, Номенклатура та Статьи затрат.

Послідовність дій користувача. Використання піктограми в відповідному робочому вікні призводить до появи наступного робочого вікна (для Подразделения це Список подразделений организации), в якому знаходиться перелік папок з відповідними назвами. Стандартними методами знаходимо необхідний елемент і переносимо його в попереднє робоче вікно. Примітка. Якщо елемент відсутній то необхідно його створити.

Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації

Заповнення інформації по закладці Материалы заказчика(0 поз.) не використовується оскільки даний варіант не розглядається.

По завершенню введення інформації по накладній задіяти команду Записать – ОК, для того щоб вона була зафіксована в інформаційній базі. Загальний вид робочих вікон після формування інформації подано на рис. 2

Рис. 2. Загальний вид вікон з введеною інформацією по обліку виробничих витрат (передача бензину у виробничий процес).

Факт фіксації інформації про проведення можна проконтролювати наявністю значка √ “прапорець” в першій колонці робочого вікна “Требования-накладные”. Відсутність даного значка означає, що інформації не була зафіксована в інформаційній базі, тобто документ рахується непроведеним. Крім того, факт передачі бензину зі складу у виробничий процес можна проконтролювати використавши оборотно-сальдову відомість (рис. 3).

Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації

Оборотно-сальдовая ведомость (18.03.2012 - 03.04.2012) Иванов&K

Действия: Сформировать Заголовок Настройка...

Период с: 18.03.2012 по: 03.04.2012 Организация: Иванов&K

Иванов&K

Оборотно-сальдовая ведомость
Период: 18.03.2012 - 03.04.2012

Выводимые данные: сумма

Код	Счет Наименование	Сальдо на начало периода		Оборот за период		Сальдо на конец периода	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
20	Производственные запасы	3 500,00			200,00		3 300,00
201	Сырье и материалы	2 500,00					2 500,00
203	Топливо	1 000,00			200,00		800,00
23	Производство			200,00			200,00
231	Основное производство			200,00			200,00
28	Товары	46 000,00					46 000,00
30	Касса	700,00					700,00
31	Счета в банках	49 676,50					49 676,50
37	Расчеты с разными дебиторами	3 900,00					3 900,00
39	Затраты будущих периодов	6 223,50					6 223,50
40	Уставный капитал		100 000,00				100 000,00
44	Неразмещенная прибыль (непокрытые убытки)		5 000,00				5 000,00
64	Расчеты по налогам и платежам		5 000,00				5 000,00
84	Другие операционные затраты			200,00	200,00		
		110 000,00	110 000,00	400,00	400,00	110 000,00	110 000,00

Рис. 3. Вид оборотно-сальдовой відомості в розрізі субрахунків після проведеної операції по передачі бензину на виробничі потреби.

Важливо. Якщо документ не проводиться, то необхідно відкоригувати операцію по введенню залишків, ввівши в колонці Субконто Дт рядка 203 (верхня позиція) назву ТМЦ – Бензин після чого Записать, ОК і здійснити заново проведення документа.

Списати на потреби адміністративного апарату 20 комплектів канцтоварів. Важливо. Суму списання можна визначити з підказки, яка наведена нижче у даній статті. Отримати підсумкову оборотно-сальдову відомість за поточний період і порівняти її з оборотно-сальдовою відомістю (див. рис. 4).

Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації

Код	Счет	Сальдо на начало периода		Оборот за период		Сальдо на конец периода	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
20	Производственные затраты	3 500,00		500,00	700,00		3 300,00
201	Сырье и материалы	2 500,00		500,00	500,00	2 500,00	
209	Топливо	1 000,00			200,00		800,00
23	Производство			700,00			700,00
231	Основное производство			700,00			700,00
29	Товары	46 000,00					46 000,00
30	Касса	700,00					700,00
31	Счета в банках	49 076,50			600,00	49 076,50	
37	Расчеты с разными дебиторами	2 900,00		600,00	600,00		2 900,00
39	Затраты будущих периодов	6 223,50					6 223,50
40	Уставный капитал		100 000,00				100 000,00
44	Неразделенная прибыль (неоткрытые отчеты)		5 000,00				5 000,00
441	Неразделенная прибыль		5 000,00				5 000,00
63	Расчеты с поставщиками и подрядчиками			600,00	600,00		
631	Расчеты с основными поставщиками			600,00	600,00		
64	Расчеты по налогам и платежам		5 000,00	200,00	100,00		4 900,00
641	Расчеты по налогам		5 000,00				5 000,00
6412	Расчеты по НДС		2 000,00				2 000,00
6413	Расчеты по налогу на прибыль		2 000,00				2 000,00
644	Налоговый кредит			200,00	100,00	100,00	
6441	Налоговый кредит			100,00	100,00		100,00
6442	Налоговый кредит неподтвержденный		600,00	100,00		700,00	
64	Другие операционные затраты			200,00	200,00		
62	Административные затраты			500,00	500,00		
		110 000,00	110 000,00	3 300,00	3 300,00	109 900,00	109 900,00

Рис. 4. Вид оборотно-сальдовой відомості в розрізі субрахунків після проведеної операції по передачі канцтоварів на виробничі потреби

Підказка.

1. Закуплено 20 комплектів канцтоварів по ціні 30 грн. за комплект з ПДВ.
2. Необхідно визначитись з контрагентом (для прикладу поставщиком канцтоварів можна прийняти – Торговий дім). Якщо контрагента немає у відповідному списку доповнити його.
3. Оформити договір з контрагентом і оформити рахунок вхідний на поставку канцтоварів. Відкоригувати необхідним чином об'єкт Канцтовари в довіднику Номенклатура внівши в нього інформацію Ставка НДС – 20% та на вкладці Ціни внести дані: колонка Тип цен – Основная цена закупки і колонка Ціна – 25 грн.
4. Оформити накладну для оприбуткування запасів на центральній склад від контрагента (поступлення матеріалів і комплектуючих здійснюється через меню Покупка – Поступление товаров и услуг).
5. Розрахуватись за поставлену продукцію з контрагентом.

б. Списати на потреби адміністративного апарату 20 комплектів канцтоварів.

Важливо. Якщо отримана підсумкова оборотно-сальдова відомість за поточний період не співпадає з контрольною то необхідно відкоригувати довідник статті затрат. У випадку списання бензину стаття затрат повинна складатись з наступних складових Группа – Загальновиробничі; Наименование - Затрати на обслуговування виробничого процесу; Вид затрат – Прочие; Счет 8-го класса – 84 (п. 5 даної статті). У випадку списання канцтоварів стаття затрат повинна складатись з наступних складових Группа – Адмінперсонал; Наименование - Загальногосподарські; Вид затрат – Материальные; Счет 8-го класса – 92; включити пункт Постоянная затрата (п. 5 даної статті). Крім того, в довіднику Номенклатура колонка ставка ПДВ встановити режим 20%. Для контролю достовірності виконання операцій рекомендується всі операції оформляти з інтервалом в 2 дні: так для прикладу виписку рахунку здійснити 2 числа; ПД – 4 числа; поступлення товару – 6 числа; оформлення вимоги-накладної – 8 числа.

Висновки. На основі розглянутого матеріалу можна зробити висновки, що сучасні інформаційні технології у вигляді програмного комплекс “1С:Бухгалтерія 8 для України” дають змогу забезпечити автоматизацію процесів рутинної обробки великих обсягів інформації, до яких належить процедура та розрахунки обліку витрат, і, надати користувачеві будь-якого рангу доступні та компактні документи, що містять дані, як у вихідному, так і в обробленому вигляді згідно основоположних стандартів бухгалтерського обліку. Набуваючи нового, більш вагомого значення у сучасному економічному житті, новітні інформаційні технології не просто реєструють, узагальнюють, контролюють факти, що відбуваються в економічних та фінансових сферах господарських суб’єктів, але й забезпечують відповідний персонал інформацією про різні аспекти діяльності підприємств, які відображаються у бухгалтерському обліку і безпосередньо впливають на якість управлінських рішень, який покликаний забезпечити усі сфери господарської діяльності підприємств достовірною економічною інформацією. Основним критерієм такого підходу є той факт, що він дає можливість

своєчасно попередити нераціональне використання ресурсів підприємства, здійснити оперативний аналіз витрат на виробництво, що у свою чергу дає можливість розкрити невраховані при плануванні і в практичній діяльності резерви, визначити результати госпрозрахункової діяльності своїх структурних підрозділів.

Список використаних джерел:

1. Ахрамович В.М., Козлов В.В., Суперсон І.І. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті. Практикум. / Націон. Акад. статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2013 – 195 с.
2. В.І.Суперсон, І.І.Суперсон. Програмний комплекс “1С:Бухгалтерія 8 для України” – перші кроки на шляху ведення комп’ютерного обліку. // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2009. – №4. – С. 33 – 41.
3. В.І.Суперсон, І.І.Суперсон. Програмний комплекс “1С:Бухгалтерія 8 для України” – введення вхідних залишків та формування початкової інформаційної бази. // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2010. – №4. – С. 60 – 70.
4. Козлов В.В. Методологічні основи реалізації розрахунків з поставщиками в середовищі програмного продукту 1С:Підприємство 8-а версія / В.В Козлов, І.І. Суперсон, В.І. Суперсон. // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. праць. – К.: Типографія «ППНВ», – 2013. – Вип. 1(10). – С. 102–118.
5. Козлов В.В. Методологічні основи реалізації розрахунків по податкам з зарплати в середовищі програмного продукту 1С:Підприємство 8-а версія / В.В Козлов, І.І. Суперсон, В.І. Суперсон, Т.В. Томашевська. // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. праць. – К.: Типографія "ППНВ", 2014. – Вип. 1(12). – С. 111–129.
6. 1С:Бухгалтерія 8 для України Учебная версия Москва Фирма «1С» 2008.
7. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.